

RECENZE KNIHY NOVÉ FORMY ŠKOLNÍHO PODVÁDĚNÍ A VYRUŠOVÁNÍ V KONTEXTU DIGITÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Autor: Ambrožová Petra

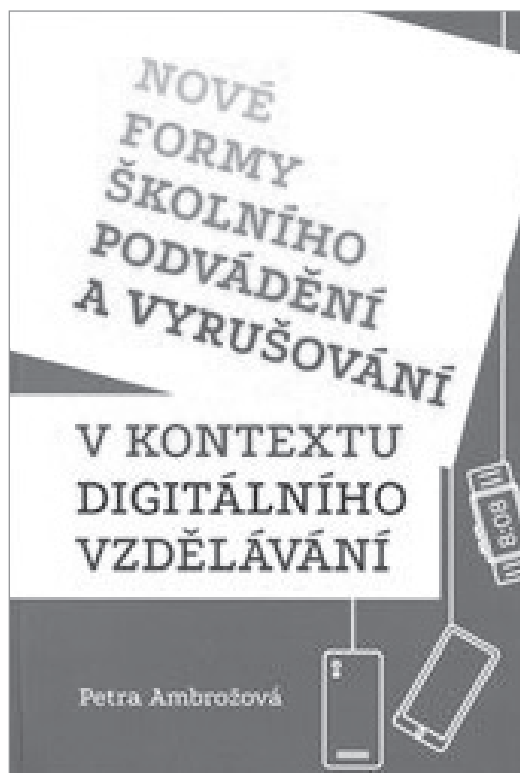
Hradec Králové: Pedagogická fakulta, 2020. ISBN 978-80-7465-451-0.

Plně lze souhlasit s tím, co se uvádí na záložce publikace, která „nabízí nový pohled na aktuální podoby fenoménu škol školního podvádění a vyrušování v kontextu nových forem vzdělávání dětí a dospívajících v 21. století.“

V současné době je častým předmětem četných diskusí oblast školství a výuky ve školách. V naprosté většině případů se veškerá diskuse na on-line výuku a v této souvislosti na její efektivitu. Přirozeně, že všichni zúčastnění, a to žáci na jedné straně, znají a vzájemně si vyměňují poznatky z „podvádění“ v rámci výuky, na straně druhé to jsou pedagogové, kteří hledají způsob, jak takovým podvodům zabránit. Předložená publikace se právě dané problematice podrobně věnuje.

Jedná se o první pokus, který se danou problematikou zabývá a v tom spočívá její přínos.

Celá publikace je členěna do 5 kapitol, z nichž poslední dvě jsou věnovány prezentování získaných výsledků z realizovaného výzkumu. První kapitola („Digitální vzdělávání“) zachycuje celou řadu změn, kterým prochází edukační prostředí v posledních letech. Stačí si uvědomit, že dnešní děti a dospívající se vyznačuje celou řadou specifik, které odlišují současnou dospělou populaci od stávající dospívající generace z odstupu cca 25 let. Nejedná se pouze o často deklarovanou absenci četby tištěných knih, ale naprostou neodmyslitelnost připojení k online prostředí. Podstatnou částí celé kapitoly je prezentování poznatků z dané oblasti u celé řady domácích, ale ještě větším podílem autorů ze zahraničí. Ujasnění výchozí terminologie může významně pomoci

všem studentům, stejně tak jako i dalším pracovníkům v oblasti vzdělávání, „opřít se“ o teoretická východiska.

V druhé kapitole *„Žák jako zástupce net generace“* (s. 43 a dále) je specifikován žák a dospívající jako představitel net generace. Za zvláštní pozornost stojí formování sexuální identity adolescenta (s. 57–58). Musíme mít na zřeteli, že v daném období se vytvářejí první partnerské vztahy, z nichž mnohé zahrnují i první sexuální pokusy. Vzhledem k tomu, že jsou v prostředí rozličných vládních opatření omezeny sociální kontakty, jedním z mála možností je kyberprostor. Možná, že autorka publikace mohla věnovat větší prostor k dané problematice.

Čtvrtá kapitola (*„Metodologický rámec kyberpodvádění a vyrušování v současném českém školství“*, s. 129–144) zahrnuje popis výzkumného šetření, a to včetně všech náležitostí, které s výzkumem (na vzorku 1542 respondentů ze střední školy souvisí. Celkem logicky na danou kapitolu navazuje i následující pátá kapitola: *„Jak se digitálně podvádí a vyrušuje v českém edukačním prostředí pohledem aktuálního výzkumu“* (s. 145 a dále). Přestože se autorka primárně zaměřuje na výuku českého jazyka a matematiky, jsou některá zjištění více než jen překvapující, a to nejen k samotné výuce. Jako příklad může posloužit poznatek, že *„V obou předmětech platí, že se zhoršující se známkou na vysvědčení stoupá výskyt digitálních forem školního podvádění. Klasifikaci na nízké úrovni (jinými slovy zisk špatných známek) může student vnímat negativně, a tak se cítit ve školním prostředí nespokojeně.“* (s. 169).

Obsah předložené publikace poskytuje velkou inspiraci k případnému dalšímu zkoumání a zejména jako celek představuje mnoho inspirace k problematice školního podvádění a vyrušování. Nejenže se jedná o nežádoucí jev, o kterém v každém případě nezátížený jedinec musí uznat, že zúčastněný subjekt vzdělávání prokazuje kreativní dovednost v podvádějících „metodách“, v plagiátorství, ale také se jedná o nežádoucí jev, který je zvláště ve školním prostředí může přejít do podoby nomofobie, sextingu apod. V závěru taktéž autorka upozorňuje *„především na možná vybraná rizika implementace internetu do oblasti vzdělávání a vlivu edukačních strategií na tento fenomén.“* (s. 190) Pln+ lze souhlasit s autorčíným tvrzením, že *„technologie mohou pouze doplňovat, nikoliv plně nahradit roli rodičů nebo pedagogů“*. (s. 187).

Mezi pozitiva ze strany autorky patří nepochybně prezentování velkého množství stávající literatury, a to nejen z českého odborného prostředí, ale také ze zahraničí, kde se podobný způsob výuky realizuje, a všichni zúčastnění se potýkají s obdobnými problémy.

Na závěr je možné konstatovat, že autorka při zpracování, jak teoretické, tak i v praktické části textu předvedla velkou škálu poznatků, a to z velkého množství zdrojů, čím položila solidní a inspirativní základ pro další vědeckou práci svou, stejně tak jako i případných zájemců. Jedním z možných směrů dalšího zkoumání je zmapovat vývoj v podvádění u žáků základní školy, následně střední a posléze i vysoké školy. V současné době se jedná o vysoce aktuální fenomén, který nepochybně bude mít vliv nejen na úroveň vzdělání, ale ve své podstatě se promítne i do charakterových vlastností objektu vzdělávání.

Pro potřeby pedagogů by bylo také velice přínosné zjistit, jaké má sám pedagog prostředky ochrany před podváděním, zda se nepodporuje ještě více závislost

na moderních technologiích s dopady na zdraví zúčastněných jedinců. Jak bylo uvedeno v úvodu, jedním z velkých problémů je snaha žáků „překonat“ ostražitost pedagogů na druhé straně barikády. Nepochybně by stálo za zvážení, aby autorka pokračovala ve svých počínáních dále a hledala především možnost odhalování, potažmo přístupu k omezení nežádoucího jevu, pro potřeby samotných pedagogů. I pedagogové musí souběžně se schopnostmi žáků inovovat přístupy k on-line výuce.

Kontakt

doc. PhDr. PaedDr. Kamil Janiš, CSc.
Slezská univerzita v Opavě
Fakulta veřejných politik v Opavě
Ústav pedagogických a psychologických věd
Bezručovo náměstí 14, 746 01 Opava
doc.kamil.janis fvp.slu.cz